

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Γλώσσες, γνώσεις και συγκείμενα:
Μαθαίνοντας ελληνικά στο νηπιαγωγείο
μέσα από πολυτροπικές ιστορίες και
αφηγήσεις

Μαρία Μητσιάκη, Αν. Καθηγήτρια Δ.Π.Θ.

mmitsiaki@helit.duth.gr

Agenda

1

Γιατί είναι σημαντική η αφήγηση ιστοριών;

2

Τι προσφέρει το έργο;

Αφήγηση ιστοριών: ένα διεπιστημονικό αντικείμενο

Γλωσσολογία

Λογοτεχνία

Ψυχολογία

Κοινωνιολογία

Ιστορία

Τι είναι η αφήγηση;

01

κειμενικός τύπος

γλωσσικό, γνωσιακό, κοινωνικό φαινόμενο

02

είδος λόγου

με κυρίαρχο ρόλο στη σχολική και εξωσχολική καθημερινότητα

03

καθολική και αρχετυπική κατηγορία

συστατικό στοιχείο της ανθρώπινης εμπειρίας
προτεραιότητα της αφήγησης

Ζωντανές αφηγήσεις...

Todd, ηλικία 2;6

T: Look.

Researcher: The basement? Did...

T: Mommy fall down there.

R: Mommy fell down there? What happened?

T: Happened down there.

R: It happened down there.

T: She fall on the wood. She fall on the wood.

R: She fell on the wood?

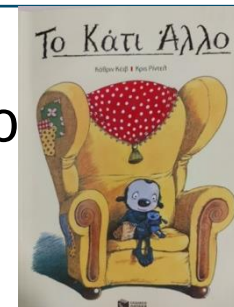
T: Yeah. Hurt.

R: Yeah?

T: I go see.

(Peterson 1990)

Μαθητής Γ΄ Δημοτικού, Γ1: hindi
Αφήγηση «Το κάτι άλλο» «Το κάτι άλλο»
Cathryn Cave

Μ3: Κυρία εδώ δεν γελάει όπως, δεν υπάρχει
γι' αυτός οικογένεια... γι' αυτό, γι' αυτό
κλαίει... κάπου, κυρία ότι αυτός δεν γελάει,
αυτός παίζει μόνο του, δεν παίζει μαζί με...
όταν έχει κάποιος αυτός, θα παίζει <με μαζί
του>, αλλά παίζει μόνο του. Και αυτό το
πρόσωπό του, δεν υπάρχει κάποιος για να
γελάσει.

(Τσερκεζίδου, 2021)

Ζωντανές αφηγήσεις...

Μαθητής Γ΄ Δημοτικού, Γ1: hindi

Αφήγηση «Το κάτι άλλο», Cathryn Cave

M10: βλέπω ένα σπίτι, κυρία είναι νερό ω έχει γύρω γύρω και πάει μία δρόμο (.) πάνω από το:: θάλασσα;↑ Και μετ- και βλέπω νερό (..) κυρία βλέπω μικρά βουνά (.) που είναι άσπρη, άσπρο χρώμα (.) μπορεί να έχει χιονίσει εκεί (.) και βλέπω δέντρα:: (..) κυρία;↑

Γ: ναι ναι ναι, σε ακούω απλώς δεν σε διακόπτω. Πολύ ωραία. Για να σε ρωτήσω, τη θάλασσα πού τη βλέπεις;↑

M10: ε κυρία έχει γύρ- έχει κάτι γύρω γύρω που έχει φτιάχνει μία δρόμο για να περνάμε και πάμε στο σπίτι

Γ: μάλιστα. Πολύ ωραία. Κάτι άλλο βλέπουμε ή να πάμε παρακάτω;↑

M10: ω::↑ κυρία εγώ το βλέπω μ:: κυρία βλέπω:: (.) βλέπω που είναι πάνω τζάκι και βγάζει μέσα του κάτι μαύρο που δεν- είναι μαύρο αέρα

Γ: α::↑ μάλιστα. Βλέπεις την καμινάδα ε;↑

M10: ναι κυρία↑

Ζωντανές αφηγήσεις...

Μαθητής Γ΄ Δημοτικού, Γ1: Αραβική
Αφήγηση «Το κάτι άλλο», Cathryn Cave

ήταν κοντούλης, και δεν μπορούσε να παίξει,
μετά πάει και δείχνει τις ζωγραφιές του,
αλλά δεν είναι ωραίες, εκείνοι δεν τον
συμπάθησαν γιατί ήταν μεγάλο το παπγιόν,
ήταν και μικρούλης ήταν και μαύρος, με
μεγάλη μύτη πάει να παίξει μπέιζμπολ με
ρακέτες, αλλά μόνο η γαμηλοπάρδαλη το
παίζουνε και εκείνος ήταν κοντούλης και δεν
μπορούσε να παίξει

(Τσερκεζίδου, 2021)

Ζωντανές αφηγήσεις...

Πίσο από τη Πόρτα είταν όλοι
οι κότες και του είπαν
- σήνόμε θες να δίνουμε φείλοι
- ΕΚΕΙΝΟΣ ΑΠΟΝΤΙΣΕ
- Ναι διαχαρά!!

Το κότε άλλο έδεινε χαρούμενος
γιατι άλλοι τον αδαησαν και
αυτός έδεινε οκαλιτερος φείλος
το κότε άλλο

Τα ζώα είναι σαν τον άνθρωπο
πραιπή να τους δίνουμε τροφή
να τα φρωντίζουμε όπως τα παιδια
μας. είται είναι δικόμας, είται δεν
είναι δικόμας.

καλό μήνα I ♡ You

Η αφήγηση είναι...

- αποτύπωση μιας σειράς ενεργειών και γεγονότων που συνδέονται λογικά μεταξύ τους, ξεδιπλώνονται στον χρόνο και οφείλονται σε συγκεκριμένες αιτίες

(Graesser κ.ά. 1980, Pinto κ.ά. 2019)

01

μέσο κατασκευής/επικοινωνήσης γνώσεων, ιδεών, πρακτικών

02

υπερκειμενικός τύπος, σχολικό αντικείμενο και διδακτικό εργαλείο

03

προβλεπτικός παράγοντας σχολικής επιτυχίας

04

παράθυρο & καθρέφτης πολιτισμών

05

δείκτης γνωσιακών, γλωσσικών ικανοτήτων, κοινωνικών δεξιοτήτων

06

εργαλείο αξιολόγησης

Η αφήγηση είναι...

01

μέσο κατασκευής/επικοινωνήσης γνώσεων, ιδεών, πρακτικών

02

παράθυρο & καθρέφτης πολιτισμών

- αφήγηση: βασικό μέσο με το οποίο οι άνθρωποι κατανοούν τις εμπειρίες τους
- αφηγηματική ικανότητα: βαθιά ριζωμένη στο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο, εξαρτάται από τις πρακτικές και τους πρωτεύοντες λόγους (primary discourses) στους οποίους τα παιδιά εκτίθενται στο σπίτι ή στο νηπιαγωγείο
- οι ιστορίες συμβάλλουν στη(ν):
  - ✓ παρουσίαση του εαυτού,
  - ✓ οργάνωση της αυτοβιογραφικής μνήμης,
  - ✓ κοινωνικοποίηση
  - ✓ πολιτισμική ένταξη και συμπερίληψη
  - ✓ νοηματοδότησή μας σε σχέση με τις πρακτικές λόγου σε μια κοινωνία

(Bakhtin 1986, Pavlenko 2006, Gee 2015, Pinto κ.ά. 2019)

Η αφήγηση είναι...

03

υπερκειμενικός τύπος, σχολικό αντικείμενο και διδακτικό εργαλείο

- η αφήγηση είναι κυρίαρχος κειμενικός τύπος-ομπρέλα, αγκαλιάζει και άλλους κειμενικούς τύπους, λ.χ. περιγραφή, εξήγηση κ.ά.
- η κατανόηση και παραγωγή ιστοριών είναι θεμελιώδες στοιχείο της σχολικής ζωής και των ΠΣ της προσχολικής και πρωτοσχολικής βαθμίδας

(Goutsos & Georgakopoulou 2000, Hegsted 2013, Petersen 2010, Κανέλλου κ.ά. 2016)

04

προβλεπτικός παράγοντας σχολικής επιτυχίας

οι αφηγηματικές ικανότητες των παιδιών:

- αποτελούν γέφυρα ανάμεσα στην προφορική γλώσσα και τους (πολυ)γραμματισμούς
- σχετίζονται με τη μελλοντική επιτυχία στην ανάγνωση και τη γραφή αλλά και την πρώιμη μαθηματική ικανότητα

(Paul & Smith 1993, McCabe & Rollins 1994, Boudreau 2008)

Η αφήγηση είναι...

05

δείκτης γνωσιακών, γλωσσικών ικανοτήτων και κοινωνικών δεξιοτήτων

- αφηγηματικές δεξιότητες: ιδιαίτερα απαιτητικές γνωσιακά, εφόσον προϋποθέτουν:
  - ✓ γλωσσικές δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής μεγαλύτερων μονάδων κειμένου,
  - ✓ εφαρμογή της γνώσης για τον κόσμο,
  - ✓ εστίαση της προσοχής, ικανότητα διατήρησης του θέματος, μνήμη κ.ά.

(Vygotsky 1962, Curenton 2011, Humphries, Cardy, Worling, & Peets 2004, Boudreau 2008)

- οι αφηγηματικές δεξιότητες συσχετίζονται με:
  - ✓ το πολιτισμικό υπόβαθρο,
  - ✓ την εθν(οτ)ική ομάδα,
  - ✓ την κοινωνική τάξη,
  - ✓ τα γλωσσικά εισαγόμενα των γονέων/κηδεμόνων/φροντιστών

(Peterson & McCabe 1999)

Η αφήγηση είναι...

06

εργαλείο αξιολόγησης

- νατουραλιστικό μέσο εξέτασης γλωσσικών δεξιοτήτων
- ένδειξη για γενικότερες δυσκολίες που σχετίζονται με τη μάθηση και τους γραμματισμούς
- ερευνητική προσέγγιση της αφήγησης σε κλινικά και εκπαιδευτικά πλαίσια
- έγκαιρος έλεγχος, διάγνωση και πρόληψη για γλωσσικές και άλλες δυσκολίες

(Boudreau 2008, Petersen et al. 2008, Κανέλλου κ.ά. 2016, Bohnacker & Gagarina 2019)

Worldwide Network
Research
MAIN materials
Database
Contact

What is MAIN?

The **MAIN (Multilingual Assessment Instrument for Narratives)** is an instrument for assessing narrative skills in children who acquire one or more languages from birth or from early age, developed as part of the **LITMUS battery of tests** (see *Background* for more details). MAIN exists for many different languages. It contains four parallel stories, each with a carefully designed six-picture sequence based on a multidimensional model of story organization. The stories are controlled for cognitive and linguistic complexity, parallelism in macrostructure and microstructure, as well as for cultural appropriateness and robustness.

MAIN allows for the assessment of comprehension and production of narratives in several languages in the same child and in different elicitation modes: Model Story, Retelling, and Telling. It can be used for evaluation, intervention, and research purposes.

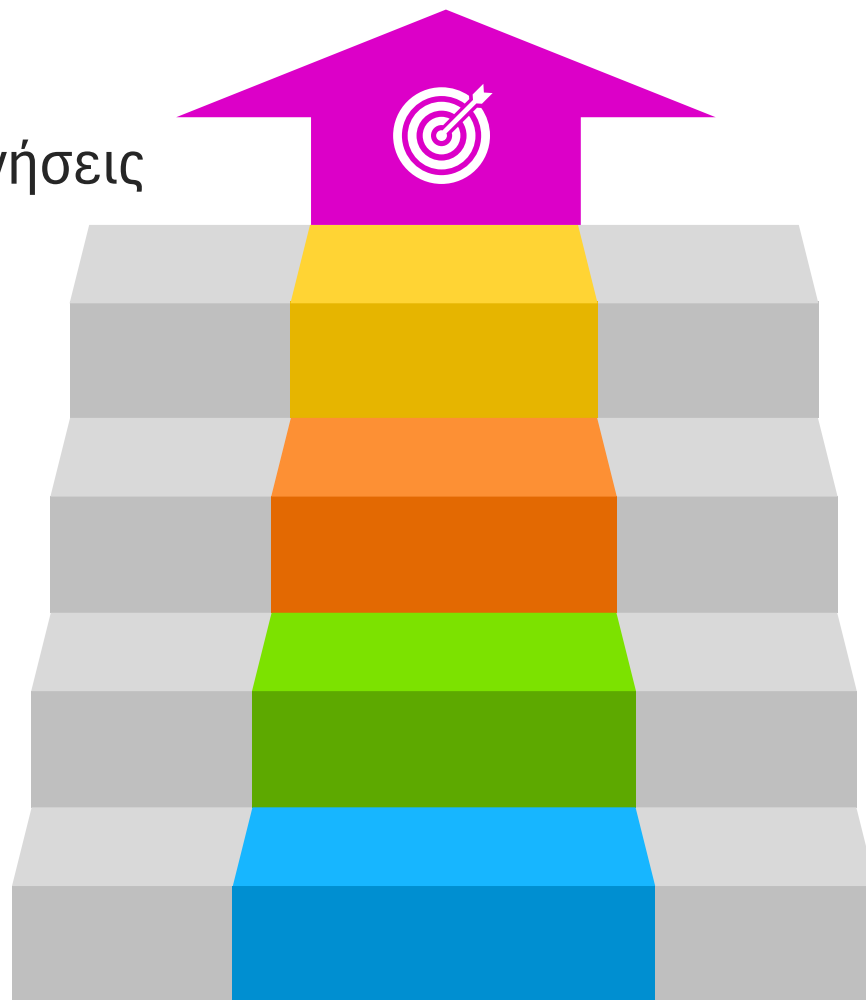
Τύποι αφήγησης

- προφορική
- γραπτή
- αυθόρμητη
- καθοδηγούμενη
- προσωπική
- φανταστική

Αναπτυξιακά στάδια αφήγησης

6 ετών κ.ε.

ολοκληρωμένες αφηγήσεις

5 ετών

σχέσεις αιτιακότητας και χρονικής ακολουθίας, πλοκή, επίτευξη τελικού στόχου

4 ετών

πιο συγκροτημένες ιστορίες, ονοματοθεσία, σκόρπιες σκέψεις, γενικεύσεις

3 ετών

απλές νοηματικές ακολουθίες χωρίς ουσιαστικές χρονικές και αιτιατικές σχέσεις

2 ετών

ασύνδετες μικροδομές, μονολεκτικές φράσεις, φράσεις 2 λέξεων, ενεστώτας, έλλειψη οργάνωσης

(Applebee 1978, Stadler & Ward 2005, Κανέλλου κ.ά. 2016)

Νηπιαγωγείο & Δημοτικό: Ένα Μεταίχμιο

- προσχολική ηλικία: οι πρώιμες αναπαραστάσεις της παρελθοντικής εμπειρίας εμφανίζονται πρώτα σε περιβάλλοντα διεπίδρασης με γονείς, φροντιστές, νηπιαγωγούς
- μετάβαση από το «εδώ και τώρα» στο «εκεί και τότε»
- ανάπτυξη προσανατολισμού: ΠΟΙΟΙ/ΠΟΙΕΣ, ΠΟΤΕ, ΠΟΥ

(Peterson 1990)

Οι λειτουργίες των αφηγήσεων

1. αναφορά:

- χρονική αλληλουχία: συνδέει μεταξύ τους τα γεγονότα με χρονολογική σειρά
- προσανατολισμός: συγκειμενικοποίηση → ΠΟΙΟΙ/ΠΟΙΕΣ, ΠΟΤΕ, ΠΟΥ

2. αξιολόγηση: συναισθηματικό περιεχόμενο, η σημασία ή το μήνυμα της ιστορίας

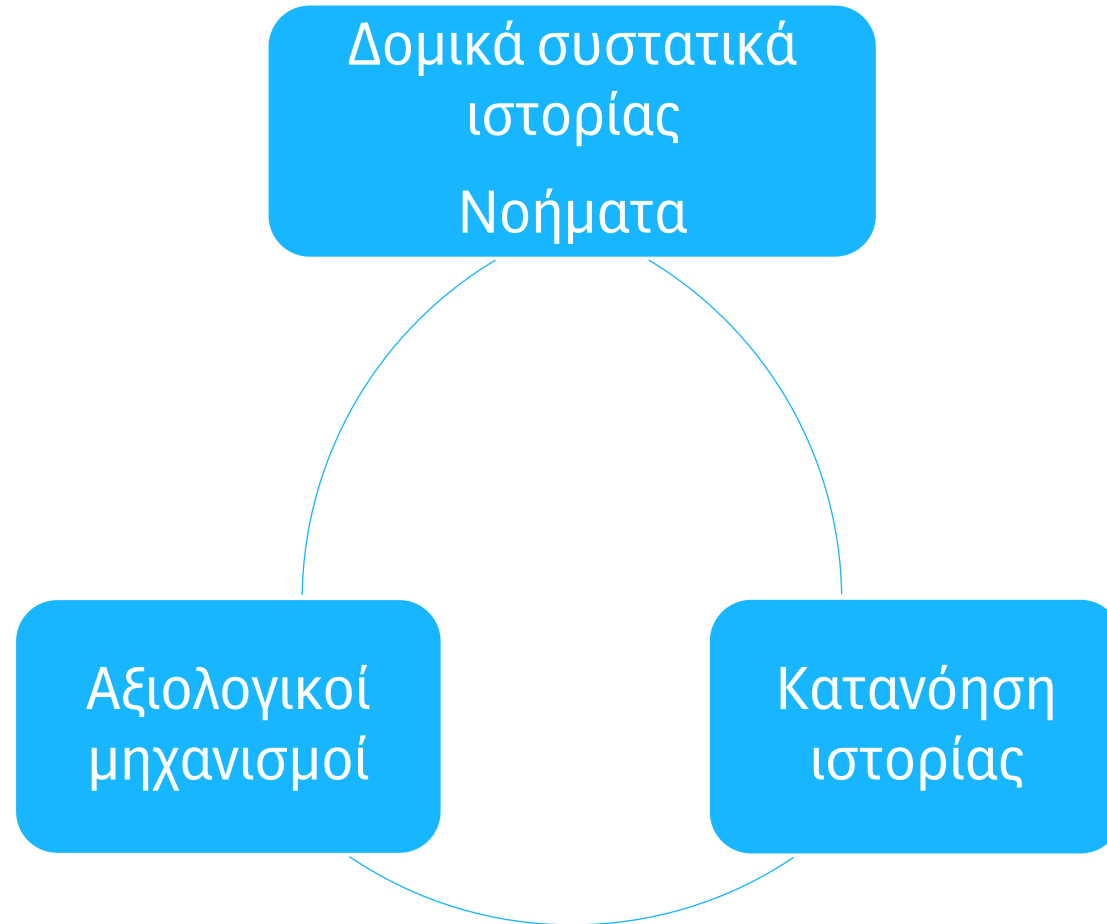
(Labov & Waletzky 1967, Labov 1972)

Δομικά συστατικά αφήγησης/ Γραμματική της Ιστορίας

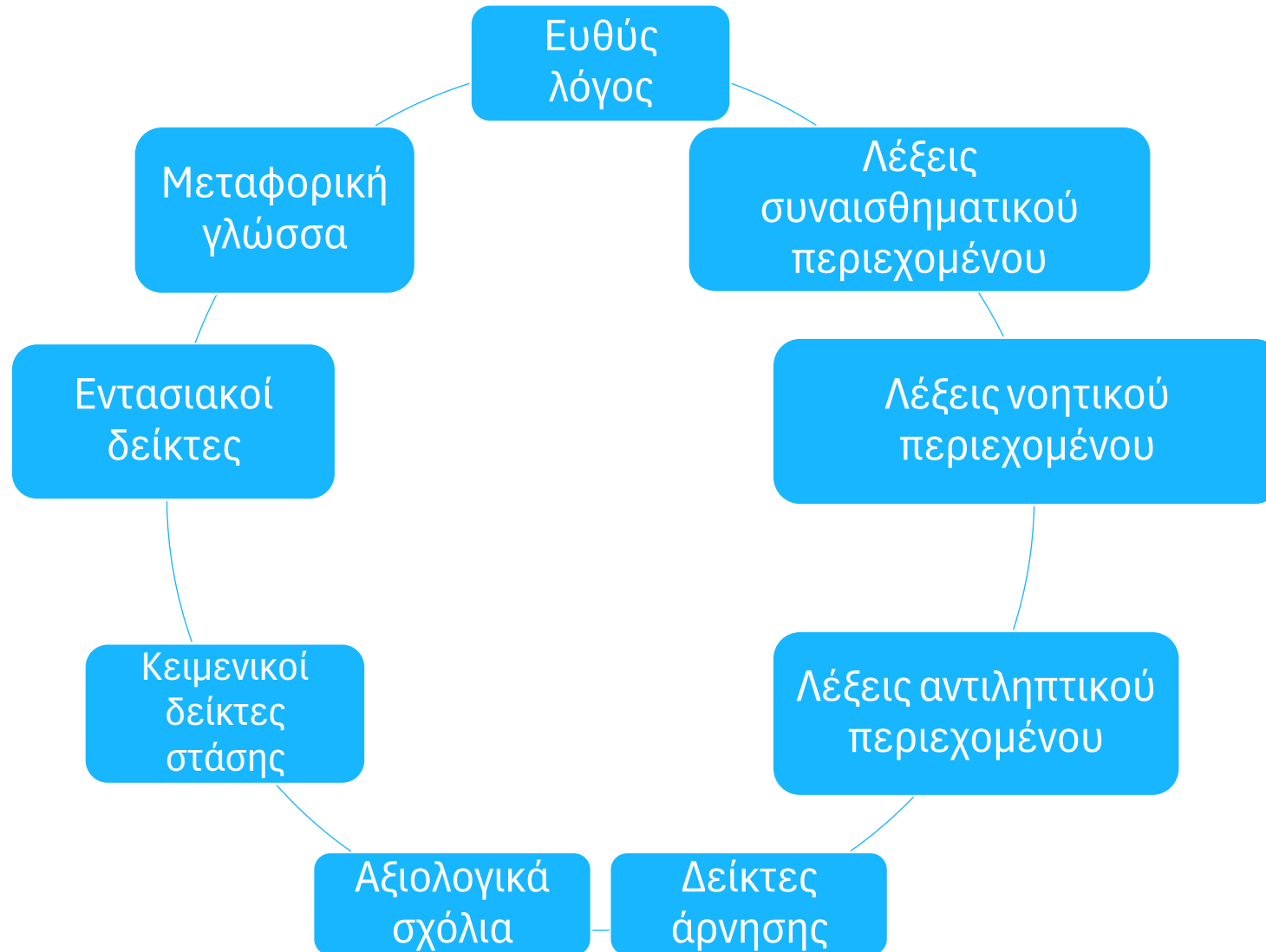

(Applebee 1978, Stein & Glein 1979)

Μακροδομή ή συνεκτικότητα ιστοριών

Αξιολογικοί μηχανισμοί

Μικροδομή ή συνοχή ιστοριών

Ο Νέστορας ο Κάστορας και οι ιστορίες του

Οι πολυτροπικές και πολύγλωσσες ιστορίες

1. Η δική μου ιστορία 2. Πρώτη μέρα στο σχολείο 3. Μπορώ και μόνος μου! 4. Ατύχημα στο πάρκο 5. Πάντα νικητής 6. Πώς περνάω τον ελεύθερό μου χρόνο; 7. Πάρτι γενεθλίων 8. Αχ! Καλή μου οδοντόβουρτσα 9. Το σκυλάκι στο οικόπεδο 10. Το νησί της Αφροδίτης	11. Το χαμένο παιχνίδι 12. Ο χιονάνθρωπος που χάθηκε στον δρόμο 13. Η ροδιά στην άκρη του κήπου 14. Το χαμένο μπουκάλι στην άμμο 15. Καλά Χριστούγεννα 16. Μέσα σε ένα βιβλίο 17. Να σου πω μια ιστορία; 18. Το κυνήγι των κρυμμένων αβγών 19. Πού θα βρω μια νταντά να μου αρέσει 20. Τι θα γίνω όταν μεγαλώσω;

Συμβατότητα με τα ΑΠΣ για την Προσχολική Εκπαίδευση

- Τομείς ανάπτυξης:
  - ✓ προσωπική και κοινωνική συνειδητοποίηση
  - ✓ συναισθηματική ενδυνάμωση
  - ✓ νοητική ενδυνάμωση
- Πολιτισμικός και γλωσσικός πλουραλισμός
- Διαφοροποίηση
- Τεχνολογία
- Περιβαλλοντική Εκπαίδευση / Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη
- Συνδυασμένη εκμάθηση γλώσσας και περιεχομένου – Content and Language Integrated Learning (CLIL)

Συμβατότητα με τα ΑΠΣ για την Προσχολική Εκπαίδευση

ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ: ΑΚΡΟΑΣΗ & ΟΜΙΛΙΑ		
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
<p>Ο αναδυόμενος πολύγλωσσος μαθητής/η αναδυόμενη πολύγλωσση μαθήτρια αναμένεται να:</p> <p>συμμετέχει ως ενεργητικός ακροατής/ενεργητική ακροάτρια σε συζητήσεις</p>	<p> κατανόηση βασικών στοιχείων μιας ιστορίας, όπως ο χρόνος, ο χώρος, οι ήρωες/ ηρωίδες, το πρόβλημα και η λύση του, όταν συνοδεύονται από εικόνα ή κίνηση.</p>	<p>▶ Δομημένη δραστηριότητα εντοπισμού χρήσιμων πληροφοριών μιας ιστορίας στο κέντρο μάθησης του ηλεκτρονικού υπολογιστή Μια φορά κι έναν καιρό</p>

Συμπληρωματικό πλαίσιο για τη Γ2 (2020)

https://www.pi.ac.cy/pi/files/epimorfosi/entaxi/epidioxeis_nipiagogeio.pdf

Οι ιδιότηΤΗΤΕΣ του υλικού

διαγλωσσικότητα

διαθεματικότητα και
διεπιστημονικότητα

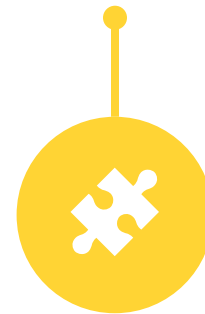
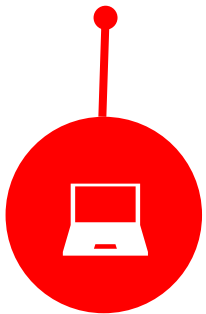
1

2

3

4

5

πολυτροπικότητα

διαπολιτισμικότητα

δημιουργικότητα

Γλωσσικές και Γνωσιακές Παράμετροι

- υπερκείμενη η ιστορία του Νέστορα χωρισμένη σε μικρότερες σύντομες ιστορίες ώστε τα συστατικά της είναι ευκολότερα εντοπίσιμα
- αφήγηση ως αρχετυπικός κειμενικός τύπος, εμπεριέχει όλους τους άλλους τύπους
- εικονοβιβλίο, βίντεο, τραγούδια
- ερεθίσματα για ανάπτυξη του λεξιλογίου (+κάρτες, app) και τη γραμματική δομή

Η δική μου ιστορία

έμμετρες ιστορίες

Η γέννηση του Νέστορα γιορτάστηκε πολύ.
Άλλη καστορογέννηση δεν είχαν ζαναδεί!
13 Ιανουαρίου, μέρα Παρασκευή,
θα ήταν τα γενέθλια, μεγάλη πια γιορτή!

αφήγηση, προσανατολισμός
ΠΟΙΟΣ, ΠΟΤΕ, ΠΟΥ

Εκεί στο καταφύγιο κρύφτηκαν οι κάστορες.
Ξέχασαν πως ήταν των φραγμάτων μάστορες.
Οι άνθρωποι κυνηγούσαν να τους πιάσουν,
καστόρι ήθελαν πολλοί να αγοράσουν.

εξήγηση

Ο Νέστορας, όμως, νευρίαζε,
ήθελε να φύγει.
Στο καταφύγιο άλλο πια
δεν ήθελε να μείνει.

αξιολογικοί μηχανισμοί

μικροδομή: βασικό λεξιλόγιο,
νεολογισμοί, δύσκολες μα συχνές
γραμματικές δομές

Αρχικό γεγονός

Εσωτερική
αντίδραση

Προσπάθεια

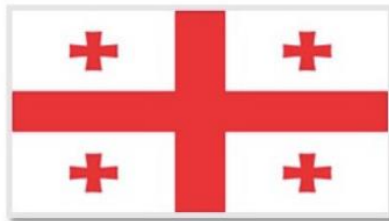
Συνέπειες

Κλείσιμο

Γλωσσικές, Γνωσιακές, Κοινωνικές, Πολιτισμικές Παράμετροι

- Διαγλωσσικότητα ως υπάρχουσα κατάσταση αλλά και ως πρακτική

Ερεθίσματα για περιβαλλοντική εκπαίδευση, αειφορία, CLIL

Έτσι, μία μέρα που ο Νέστορας βρήκε ευκαιρία, αμέσως μόνος του έφυγε, να γράψει ιστορία. Εφτά μέρες δούλεψε να φτιάξει ένα φράγμα. Τι κι αν δεν είχε ζαναδεί ποτέ του τέτοιο πράγμα!

Αμέσως το ποτάμι καθάρισε και πάλι και ήταν η χαρά του κόσμου πολύ – πολύ μεγάλη. Στις καλλιέργειες θα έφτανε το νερό πια καθαρό και τα σκουπίδια δεν θα ήταν πια ένα σωρό.

Οι άνθρωποι κατάλαβαν πως οι κάστορες έχουνε αξία και το να ζουν αυτοί ελεύθεροι έχει σημασία. Αμέσως τους αφήσανε ελεύθερους να ζήσουν και υποσχέθηκαν πως δεν θα τους ζανακυνηγήσουν.

Κοινωνικές, Πολιτισμικές Παράμετροι

- Ιστορία ζώων → ενσυναίσθηση, έμμεση ταύτιση, διαπολιτισμικές αξίες

Καινοτομίες & δυνατά σημεία

1. Για πρώτη φορά **έμπρακτη αναγνώριση** της **αφήγησης** ιστοριών ως **πυλώνα** της ανάπτυξης στο νηπιαγωγείο
2. Δημιουργία υλικού για τη **γενική τάξη** του νηπιαγωγείου (πρώτες και πρόσθετες γλώσσες)
3. Εισαγωγή **πολυτροπικών** ιστοριών ως **εκπαιδευτικού υλικού** → χείρα βοηθείας για τη νηπιαγωγό
4. Δημιουργική παραγωγή **σύντομων** ιστοριών για την ανάπτυξη αφηγηματικών δεξιοτήτων (γλωσσική και γνωσιακή ανάπτυξη, διατήρηση θέματος, μνήμη κ.ά.)
5. Εκτίμηση και αξιοδότηση της **πολυγλωσσίας** → παροχή ευκαιριών για **διαγλωσσικές πρακτικές** → άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων σε παιδιά με ποικίλα εμπόδια

Καινοτομίες & δυνατά σημεία

6. Παροχή ερεθισμάτων για **διαπολιτισμικές** μη φολκλορικές συσχετίσεις
7. Παιδαγωγική και ελκυστική **εικονογράφηση**
8. Δημιουργική αξιοποίηση εικόνας, **μουσικής, στίχων**
9. Παροχή ευκαιριών για **ολόπλευρη ανάπτυξη** και **κοινωνικοποίηση** των παιδιών (παιχνίδια, κάρτες, app)
10. Άπειρο **μεράκι** στη δημιουργία του υλικού από μαχόμενες/ους εκπαιδευτικούς και ερευνήτριες/τές στο πεδίο

Αξιοποίηση του υλικού

- Βλ. Οδηγό Αξιοποίησης Υλικού
- Μόνο για το Νηπιαγωγείο;

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Συγγραφή

Χρυσοβαλάντη Γιάννακα, Εκπαιδευτικός

Εικονογράφηση

Κέντρο Τεχνών Κίμωνος

Χαράλαμπος Μαργαρίτης

Γιάννης Σακέλλης

Κριτική Ανάγνωση

Νεοφύτα Πολυδώρου, Νηπιαγωγός

Γλωσσική επιμέλεια

Άντρα Παπαϊωάννου,

Λειτουργός Εκπαιδευτικού Προγραμματισμού

Ομάδα υλοποίησης έργου (αλφαβητικά)

Δέσπω Κυπριανού,

Λειτουργός Εκπαιδευτικού Προγραμματισμού Α΄

Παναγιώτης Παναγίδης, Λειτουργός Γραφείου Διευθυντή

Δημοτικής Εκπαίδευσης

Γεωργία Πασιαρδή, Επιθεωρήτρια Δημοτικής Εκπαίδευσης

Ανδρέας Τσιάκκικος, Ανώτερος Λειτουργός Εκπαιδευτικού

Προγραμματισμού

Γραφιστική επιμέλεια:

Κέντρο Τεχνών Κίμωνος

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Bohnacker, U., & Gagarina, N. (2019). Background on MAIN–Revised, how to use it and adapt it to other languages. *ZAS Papers in Linguistics*, 63, iv-xii.

Boudreau, D. (2008). Narrative abilities: Advances in research and implications for clinical practice. *Topics in Language Disorders*, 28, 99–114.

Georgakopoulou, A., & Goutsos, D. (2000). Revisiting discourse boundaries: The narrative and non-narrative modes. *Text & Talk*, 20(1), 63-82.

Graesser, A. C., Robertson, S. P., & Anderson, P. A. (1981). Incorporating inferences in narrative representations: A study of how and why. *Cognitive Psychology*, 13(1), 1-26.

Hegsted, S. (2013). Narrative development in preschool and school-age children. Under graduate Honors Capstone Projects. 140. <https://digitalcommons.usu.edu/honors/140>

Kanellou, M., Korvesi, E., Ralli, A., Mouzaki, A., Antoniou, F., Diamanti, V., & Papaioannou, S. (2016). Οι αφηγηματικές δεξιότητες σε παιδιά προσχολικής & πρώτης σχολικής ηλικίας. *Preschool and Primary Education*, 4(1), 35-67.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Loizou, E., Kyriakides, E., & Hadjicharalambous, M. (2011). Constructing stories in kindergarten: Children's knowledge of genre. *European Early Childhood Education Research Journal*, 19(1), 63-77.

Peterson, C. (1990). The who, when and where of early narratives. *Journal of child language*, 17(2), 433-455.

Paul, R., & Smith, R. (1993). Narrative skills in 4-year-olds with normal, impaired, and late-developing language. *Journal of Speech and Hearing Research*, 36, 592-598.

Pavlenko, A. (2006). *Narrative competence in a second language*. In H. Byrnes, H. Weger-Guntharp & K. Sprang (Eds.), *Educating for advanced foreign language capacities: Constructs, curriculum, instruction, assessment* (pp. 105-117). Georgetown University Press, Washington.

Petersen, D. B. (2010). A Systematic review of narrative-based language intervention with children who have language impairment. *Communication Disorders Quarterly*, 1-14.

Pinto, G., Tarchi, C., & Bigozzi, L. (2019). Promoting narrative competence in kindergarten: An intervention study. *Early Childhood Research Quarterly*, 47, 20-29.

Τσερκεζίδου, Γ. (2021). *Ανάλυση αφηγηματικού λόγου στην πολύγλωσση και πολυπολιτισμική τάξη του δημοτικού σχολείου*. Μεταπτυχιακή εργασία. ΔΠΘ.

Ευχαριστώ θερμά για την προσοχή σας